

Motion till riksdagen 2021/22:3704

av **Ludvig Aspling m.fl. (SD)**

Sverigedemokraternas integrationspolitik – med fokus på anpassning, självförsörjning och frihet under ansvar

---

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut.....	2
1 Inledning.....	2
1.1 Svenskhet och nation	3
1.2 Integrationspolitikens historia och konsekvenser	3
2 Problemformulering	4
2.1 Isolerade etniska grupper, segregation och utanförskap.....	4
2.2 Målkonflikter	5
2.3 Valfrihetsmålet strider mot individuell jämlikhet.....	5
3 Sverigedemokraternas alternativ	6
3.1 Nytt integrationspolitiskt mål	6
3.2 Ny politisk inriktning.....	6
3.2.1 Invandrare ska omfattas av den generella politiken.....	7
3.2.2 Frihet under ansvar i stället för valfrihet.....	7
3.2.3 Värderingsmässig minsta gemensam nämnare i arbetslivet	9
3.2.4 Normerande samhällsinformation.....	10
3.2.5 Kvalitetssäkring av offentligfinansierad verksamhet.....	10
3.2.6 Förbättrat informationsunderlag	11
3.2.7 Resultatskrivelse om integrationspolitiken sedan 1998	12
3.2.8 Obligatorisk förskola.....	12

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen godkänner förslaget till mål för politikområdet integrationspolitik (avsnitt 3.1).
2. Riksdagen godkänner förslaget till inriktning för politikområdet integrationspolitik (avsnitt 3.2).
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avskaffande av lönesubventioner och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om principen om frihet under ansvar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kompensation för kommunerna och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sjukvård för utländska medborgare och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bosättningsbaserade förmåner och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om myndighetsinformation och rätten till tolk och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om värderingsmässig minsta gemensamma nämnare i arbetslivet och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om religiöst påbjuden klädsel, ritualer och synliga religiösa symboler på statliga myndigheters arbetsplatser och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om normerande samhällsinformation och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvalitetssäkring av offentligfinansierad verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättrat informationsunderlag om invandrades etablering på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en övergripande resultatskrivelse och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om obligatorisk förskola och tillkännager detta för regeringen.

1 Inledning

I denna motion klargör Sverigedemokraterna partiets teoretiska utgångspunkter och praktiska förslag på politikområdet integrationspolitik. Motionen är uppdelad i tre kapitel. I det första kapitlet redogörs för Sverigedemokraternas utgångspunkter vad gäller synen på svenskhet och nation samt svensk integrationspolitik ur en historisk kontext, i det andra kapitlet redogörs för vilka svårigheter som dagens integrationspolitiska mål och inriktning medför och i det tredje kapitlet presenteras partiets alternativ.

1.1 Svenskhet och nation

Den nationella samhörigheten är en naturlig mänsklig gemenskap som skapar band mellan de döda, levande och ofödda generationerna, liksom mellan ung och gammal, olika samhällsklasser, politiska läger och geografiska regioner. Nationen har också utgjort grunden för demokratins och välfärdssystemets framväxt. Ett gott samhälle byggs därför genom att dess medborgare i hög grad upplever nationell gemenskap.

Kulturen är en bärande balk för hur Sverige upprätthåller tillit och välfärd mellan människor, mellan enskilda och det offentliga. Seder och bruk tecknar en bild av vilka vi är. Sammantaget förmedlas bilden av Sverige och svenskheten, från äldre generationer till de nu levande, i förvaltande för morgondagens Sverige.

Kulturupplevelser ger gemensamma referensramar i vår samtid. Kommunikationen människor emellan förenklas med möjligheten att förklara genom kulturella referenser. Samhörigheten stärks genom gemensamma upplevelser, även om upplevelsen inte delades på samma plats eller under samma tidpunkt. Att dela kulturella upplevelser främjar således vår tillit till varandra.

Dessa nycklar till den svenska gemenskapen kommer ofta naturligt genom uppväxt och skolgång i Sverige. För personer som kommer till Sverige senare i livet blir vägen in i den svenska gemenskapen att sätta sig in i och förstå det svenska samhället i efterhand. För att sätta sig in i vår kultur behöver den som invandrat lära sig det svenska språket, sätta sig in i våra gemensamma kulturupplevelser och vår historia. Det är en förutsättning för att kunna förstå och göra sig förstådd i det svenska samhället och kunna delta i vår demokrati.

1.2 Integrationspolitikens historia och konsekvenser

Sverige har genomfört åtgärder för att hjälpa utlänningar att anpassa sig till omständigheterna i Sverige sedan mitten på 1960-talet. Inledningsvis bestod politiken endast av en målsättning om att invandrare skulle ha möjlighet att nå samma levnadsstandard som svenskar, vilket skulle förverkligas genom den generella välfärdspolitiken. Bortsett från samhällsinformation och språkundervisning erbjöds inga speciella program eller anslag för just utlänningar. I 1968 års proposition angående riktlinjerna för utlänningspolitiken (prop. 1968:142) beskrevs det enligt följande:

Om invandraren avser att bosätta sig i Sverige för gott, är det angeläget för såväl honom som samhället att han så till vida smälter in i befolkningen att han i det långa loppet inte känner sig främmande i samhället. Det måste vara ett klart och medvetet mål för samhället att medverka till att invandrare av olika nationellt ursprung inte blir isolerade befolkningsgrupper som avskärmas från befolkningen i övrigt.¹

Assimilationstanken övergavs dock bara några år senare, i 1975 års proposition i denna fråga (prop. 1975:26). De nya bestämmelserna blev startskottet på det mångkulturella samhället, vilket innebär att staten aktivt skulle främja språklig och kulturell mångfald genom exempelvis modersmålsundervisning och särskilda radio- och tv-program.

De nuvarande integrationspolitiska målsättningarna, den politisk inriktningen och de teoretiska utgångspunkterna antogs i och med propositionen Sverige, framtiden mångfalden – från invandrapolitik till integrationspolitik (prop. 1997/98:16).² Propositionen slår fast att assimilation är en otänkbar strategi eftersom svenskhet inte kan påtvingas,

¹ Prop. 1968:142, s. 107.

² Med vissa mindre förändringar, senast i prop. 2008/09:1 utg.omr. 13 Arbetsmarknad.

men kan bli följden av invandrares egna ställningstaganden. Vidare framhåller regeringen integration som motsatsen till assimilation. Integration beskrivs istället på följande sätt:

Integration är inte endast en fråga om och för invandrare. I ett samhälle med etnisk och kulturell mångfald bör människor komplettera varandra och ömsesidigt bidra med sin kompetens och livserfarenhet för att den potential som finns i mångfalden skall frigöras och komma till användning.³

Integrationstanken bygger vidare på valfrihet, enligt det följande:

Samhället bör [...] underlätta för individen att integrera gamla och nya livsmönster och livsstilar på det sätt hon själv önskar. Detta är en förutsättning för att människan skall utveckla en hel identitet och vara stolt över sin bakgrund.

Drygt 20 år senare kan konsekvenserna av den politiska inriktningen sammanfattas med hög arbetslöshet bland vissa grupper, ett stort utanförskap, stora mänskliga och finansiella kostnader och en ökande kulturell segregation. Nuvarande integrationspolitik löser inte de problem Sverige står inför.

2 Problemformulering

Integrationspolitiken som den definieras idag lider av ett flertal brister, vilka lett till ett segregerat samhälle.

2.1 Isolerade etniska grupper, segregation och utanförskap

Redan 1980 års integrationspolitiska kommitté resonerade i sitt slutbetänkande, Invandrar- och minoritetspolitiken (SOU 1984:58), om möjligheten att invandring skulle leda till ett samhälle bestående av ett antal urskiljbara grupper med olika språk och kulturer, eller vad vi idag kallar segregation. Kommittén drog slutsatsen att avskilda etniska grupper inte skulle överleva över tid.

Den dåvarande regeringen drog i propositionen Sverige, framtiden mångfalden – från invandrarpolitik till integrationspolitik (prop. 1997/98:16) också slutsatsen att etniska grupper som invandrar kommer att upplösas inom ett par generationer såvida de inte utsätts för ett stort yttre tryck som ökar den inre sammanhållningen, utestängs från det omgivande samhället eller får ett nytillskott till gruppen genom invandring. Forskning på migrationsområdet visar också att ju större volym människor som flyttar till ett nytt land, desto större är risken att attityder, vanor och seder från det tidigare landet behålls eller till och med förstärks.⁴

Sverigedemokraterna utgår ifrån att den kulturella segregationens huvudorsaker är det stora antalet personer som flyttat till Sverige, den relativt korta tiden inom vilken detta skett, det kulturella avståndet mellan de nya invånarna och majoritetsbefolkningen, valfrihetsmålet samt en aktiv politik för att betona och bevara kulturella skillnader.

³ Prop. 1997/98:16, s. 23.

⁴ Göndör, s. 22; Collier, 2013, s. 42.

2.2 Målkonflikter

Teorin om det mångkulturella samhället innehåller vissa målkonflikter. I en nylig proposition slog exempelvis regeringen fast att ett särskilt mål för utgiftsområdet är att öka sysselsättningen bland utrikesfödda kvinnor.⁵ Detta samtidigt som en övergripande målsättning för politikområdet är att personer med utländsk bakgrund aktivt ska uppmuntras bibehålla värderingar och normer från hemlandet.

Forskning visar att just värderingar och normer från hemlandet är en starkt bidragande orsak till varför skillnaden i deltagande på arbetsmarknaden mellan utrikesfödda kvinnor och utrikesfödda män är större jämfört med samma skillnad mellan inrikes födda män och kvinnor.⁶ Teorin om det mångkulturella samhället står också i direkt konflikt med målet om ökad jämställdhet mellan kvinnor och män eftersom den så kallade hederskulturen och jämställdhetsnormen står i direkt motsats till varandra.

Dessa är bara exempel på en större motsättning som genomsyrar hela politikområdet. Målsättningen om lika möjligheter för alla, och målsättningen om att invandrare ska bibehålla värderingar och normer från sina hemländer, står i motsatsförhållande till varandra eftersom de invandrare som antar majoritetssamhällets normer och värderingar alltid kommer att ha lättare att etablera starka band till det svenska samhället och därmed få större möjligheter på arbetsmarknaden.

2.3 Valfrihetsmålet strider mot individuell jämlikhet

Valfrihetsmålet har legat fast inom svensk integrationspolitik sedan 1975 och innebär att det är upp till den som invandrar till Sverige att själv välja i vilken utsträckning vederbörande vill ta till sig de normer och värden som präglar det svenska samhället. Målet ger upphov till vissa problem som inte tagits itu med av de reformer av integrationspolitiken som genomförts sedan målet infördes.

För det första påverkar val av normer och värderingar möjligheten för framförallt kvinnor och barn att själva välja sin egen framtid i Sverige. Om mannen i en familj som har sitt ursprung i ett land med en stark hedersnorm väljer att inte anpassa sitt levnads sätt till de svenska normerna om individuell autonomi och jämställdhet, så kommer frun och barnen i praktiken inte själva kunna göra det valet. Detta, i kombination med segregation i den meningen att många saknar egna kontaktnät med personer som inte delar hedersnormen, gör idén om valfrihet till en illusion.

För det andra skapar valfrihetsmålet, kombinerat med målet om lika rättigheter för alla oavsett kulturell tillhörighet, en obalans mellan rättigheter och skyldigheter. En nyanländ som anstränger sig för att lära sig svenska språket och tar till sig majoritetssamhällets livsmönster, och på det sättet kompletterar sin kulturella bakgrund för att lättare kunna delta på arbetsmarknaden, ska, enligt målet, behandlas på samma sätt som en nyanländ som inte gör något av detta. Detta är inte rimligt ur ett rättviseperspektiv.

⁵ Prop. 2019/20:1 Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering.

⁶ Neuman, 2015 passim.

3 Sverigedemokraternas alternativ

Ett av socialkonservatismens fundament är att skapa stabilitet och gemenskap. Kulturen spelar en central roll för samhällets utveckling och nationen är en gammal och stark gemenskap som bör värnas.

Utifrån detta är det naturligt att de som invandrar till Sverige tar till sig den svenska kulturen, dels för att de ska förstå hur samhället fungerar och bli en del av det, men även för att säkra Sveriges stabilitet och framgång som stat. Att skapa incitament och möjlighet för personer med annan bakgrund än svensk att ta till sig de normer, värderingar och levnadsmönster som präglar Sverige är nyckeln till en framgångsrik integrationspolitik.

3.1 Nytt integrationspolitiskt mål

Sverigedemokraterna föreslår att integrationspolitikens målsättning ska vara: ”Rättigheter, möjligheter och skyldigheter i förhållande till etablering, anpassning och egen ansträngning.” Med rättigheter avses inte grundläggande mänskliga eller medborgerliga rättigheter, vilka tillkommer samtliga människor och medborgare undantagslöst, utan främst rätten till välfärdssystemen, så kallade sociala rättigheter. En grundläggande princip för målet är att rättigheter tillkommer i förhållande till vilja och ansträngningen hos den enskilde att bli en del av majoritetssamhället och bidra till välfärden. Hänvisningen till möjligheter understryker att Sverige är en marknadsekonomi inom vilken den enskildes möjligheter alltid, oavsett politisk inblandning, kommer att bero på individuella förhållanden och invandrarens egen vilja till integration.

Det integrationspolitiska målet innebär att personer som flyttar till Sverige ska bli en del av majoritetssamhället, men innebär samtidigt inte att sådana personer inte kan bevara ett visst eget kulturarv. Integrationsmålet påverkar därför inte individens privatliv vad gäller firandet av högtider eller traditioner, bevarandet av en egen sekundär kulturell särart eller modersmål, så länge detta sker i överensstämmelse med svensk lag och inte utgör en belastning på samhället.

Integrationspolitiken påverkar inte Sverigedemokraternas ställningstaganden angående nationella minoriteter. De speciella regler som Sverigedemokraterna föreslår för nyanländas etablering ska fortsatt gälla framför generella regler som följer av integrationspolitiken. Vissa utländska medborgare har också rättigheter som härrör ur EU-rätten, exempelvis mottagande- och rörlighetsdirektivet.

3.2 Ny politisk inriktning

Det integrationspolitiska arbetet ska fokusera på att skapa förutsättningar för enskilda att anta majoritetsbefolkningens normer, värderingar och livsmönster i tillräcklig grad för att bli en fungerande och självförsörjande del av majoritetssamhället. Den ekonomiska och kulturella integrationen är på så sätt två ben som stärker varandra. Precis som 1997 års integrationspolitiska proposition tog upp går det inte att tvinga människor till svenskhet. Den enskildes integration i Sverige handlar enligt oss framförallt om enskilt ansvar. Samhället bör i stället arbeta med en tydlig incitamentsstruktur som enligt principen om frihet under ansvar ger rättigheter efter ansträngning.

Arbetet ska vidare utgå ifrån att både den inhemska och den invandrade befolkningen lever under samma samhälleliga tak och omfattas av samma skyddsnet. Samhället ska i största möjliga utsträckning undvika särskilda lösningar för vissa grupper, utan ska

istället skapa en tydlig incitamentsstruktur för att lära sig det svenska språket och göra sig själv anställningsbar.

Regeringen ska återkomma med förslag på ändrad diskrimineringslag för att tydliggöra arbetsgivares rätt att bestämma över religiösa klädesplagg och symboler, ritualer och artighetsgester på arbetsplatsen. Den samhällsinformation som tillhandahålls nyanlända ska vara normerande och ge tydlig information om vad som förväntas av den som vill flytta till Sverige. Regeringen ska kvalitetssäkra föreningsbidrag och myndighetsuppdrag för att försäkra att dessa inte aktivt motverkar invandrades etablering. Den information som finns tillgänglig om invandrades etablering ska förbättras och regeringen ska återkomma med en resultatskrivelse avseende de effekter som målsättningen om det mångkulturella samhället haft sedan 1998. En regel om obligatorisk förskola för vissa personer ska införas.

3.2.1 Invandrare ska omfattas av den generella politiken

Idag finns ett antal speciella arbetsmarknadspolitiska stöd för nyanlända och andra invandrare, främst i form av subventionerade anställningar. Subventionerade anställningar syftar till att underlätta för nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden. Undersökningar visar dock att satsningarna på subventioner har liten långsiktig effekt för möjligheten att skaffa ett icke-subventionerat arbete.

Risken finns att nyanlända fastnar i en subventionerad anställning i företag som drivs och bemannas mestadels av personer från hemlandet eller samma etniska grupp, och vars arbetsuppgifter inte leder till utveckling av individuella färdigheter eller språkkunskaper. Subventionerna kan i det sammanhanget motverka invandrades etablering. Subventioner för invandare skapar också en ojämn konkurrenssituation mot andra grupper som har svårt att hävda sig på arbetsmarknaden, exempelvis unga. Lönesubventioner för invandrare ska därför avskaffas.

3.2.2 Frihet under ansvar i stället för valfrihet

Även om vissa personer tvingas lämna sina hemorter för att fly någon annanstans, är det ingen som tvingas flytta specifikt till Sverige. Den som väljer att flytta till en geografiskt och kulturellt avlägsen plats ska anta majoritetsbefolkningens normer, värden och livsmönster. För att skapa incitament till frivillig integration måste valet att avstå från detta få konsekvenser för individens tillgång till välfärdssystemen. Ur ett rättviseperspektiv är det dessutom viktigt att personer som anstränger sig också belönas. Valfrihetsmålet ska därför ersättas med principen om frihet under ansvar.

Sjukvård och bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken

Regeringen ska tillsätta en utredning för att se över möjligheten att knyta tillgången till offentligfinansierad sjuk- och tandvård och bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken närmare medborgarskapet.

Utredningen ska lämna författningsförslag som begränsar omfattningen av bosättningsbaserade förmåner i socialförsäkringen, inklusive sjuk- och tandvård, till att endast gälla svenska medborgare och personer vars rätt till sådana bidrag härrör ur EU-rätten, analysera konsekvenserna av författningsförslagets påverkan på det kommunala försörjningsstödet och i vilken utsträckning kommunsektorn behöver kompenseras för ökade kostnader.

Föreslagna förändringar bör begränsas till att endast beröra de bosättningsbaserade förmånerna i socialförsäkringen. Inom dessa finns det även förmåner som inte bör vara föremål för begränsningar, antingen för att det leder till högre kostnader inom andra områden än den besparing som görs inom socialförsäkringen, eller som av andra skäl inte kan försvaras. Ett exempel på detta är omvårdnadsbidraget som ges till föräldrar till barn med funktionsnedsättning och som baseras på den omvårdnad och tillsyn som barnet behöver.

Vidare bör endast svenska medborgare och EU/EES-medborgare som har rätt till likvärdig sjukvård enligt unionsrätten ha full rätt till subventionerad sjuk- och tandvård, medan utlänningars rätt till sådan bör begränsas. En grundläggande princip ska fortsatt vara att ingen nekas akutsjukvård och att barn med utländskt medborgarskap fortsatt ska ha tillgång till sjukvård på samma villkor som andra barn. Utlänningar som beviljats uppehållstillstånd för bosättning bör få samma rätt till subventionerad sjuk- och tandvård om de kommit i varaktig egen försörjning.

Ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen

Enligt 4 kap. 1 § st. 2 socialtjänstlagen (2001:453) fordras som huvudregel att den som söker ekonomiskt bistånd från samhället, försörjningsstöd, ska stå till arbetsmarknadens förfogande. Sverigedemokraterna ser det inte som rimligt att personer som bott i Sverige under en längre tid, men valt att inte lära sig svenska språket i tillräcklig utsträckning för att kunna ta tillgängliga arbeten, ska anses stå till arbetsmarknadens förfogande, oavsett om personen beviljats medborgarskap.

Regeringen ska därför tillsätta en utredning för att se över hur reglerna om ekonomiskt bistånd ska tillämpas i sådana fall. En utgångspunkt för utredningen ska vara att personer som visar bestående ovilja att lära sig svenska, som levt på försörjningsstöd under lång tid och som inte bedöms kunna komma i icke-subventionerat arbete bör ges incitament att återvända till sitt hemland. För att skapa sådana incitament krävs dels en aktiv återvändningspolitik, men även att rätten till försörjningsstöd begränsas för sådana personer.

Utredningen ska också ta fram förslag på hur en ny regel om arbetsplikt kan utformas. Arbetsplikten innebär att personer som levt på försörjningsstöd under en längre tid och som har bestående integrationsbehov ska utföra visst arbete för att uppbära bidrag. Utredningen ska särskilt analysera riskerna för undanträngning och vilka arbeten som är särskilt lämpliga för integration och språkinläring.

Rätt till tolk och myndigheters språkservice

Rätten till avgiftsfri tolk i kontakter med myndigheter, enligt förvaltningslagen (2017:900) och andra författningar, riskerar att utgöra en bromskloss i integrationsprocessen. Möjligheten att alltid kunna begära gratis tolkning innebär att individen har mindre incitament att själv lära sig svenska.

Regeringen bör därför tillsätta en utredning för att se över hur reglerna kring rätten till tolk kan förändras så att dessa skapar incitament att lära sig svenska. I exempelvis Danmark gäller att personer som bott i landet i tre år i många fall måste bekosta tolkservice själv, vilket är en lämplig utgångspunkt för utredningen. Utredningen bör även ta hänsyn till att tolkservice i vissa fall är påkallad av hänsyn till annans intresse, exempelvis då personen som inte talar svenska deltar i rättegång som målsägande eller vittne eller då ärendet gäller sjukvård för ett barn som personen är vårdnadshavare för.

Svenska myndigheter tillhandahåller idag ofta information på ett flertal språk för att underlätta ärendehantering. Försäkringskassan tillhandahåller exempelvis information på 22 olika språk. Myndigheter som tillhandahåller all information på nyanländas modersmål riskerar att motverka språkinlärning eftersom vardaglig kontakt som skulle kunna ske på svenska i stället sker på modersmålet.

Myndigheter vars verksamhet riktar sig till privatpersoner som bor i Sverige bör därför, i den utsträckning så är möjligt utan att äventyra enskildas säkerhet och hälsa, erbjuda information huvudsakligen på svenska. Särskilt angelägen samhällsinformation om exempelvis allmänfarliga sjukdomar, naturkatastrofer eller svåra olyckor ska fortfarande spridas på så många språk som behövs för att snabbt nå ut.

Vad nu sagts gäller naturligtvis inte våra nationella minoritetsspråk, som alltjämt måste kunna erbjudas samhällsservice på sitt eget språk.

3.2.3 Värderingsmässig minsta gemensam nämnare i arbetslivet

Ett antal diskrimineringsfall gällande artighetsgester, religiöst påbjuden klädsel och religiösa ritualer på arbetsplatsen har prövats i domstol. Ett exempel på detta är det så kallade arbetsförmedlingsfallet, i vilket en man förlorat sin aktivitetsersättning efter att han nekats praktikplats på grund av att han vägrat skaka hand med en kvinnlig chef. Mannen tilldömdes 60 000 kronor i diskrimineringsersättning. Ytterligare ett fall gällde en tandläkarstudent på Karolinska Institutet som inte tillåts bära engångsarmar under praktiken, varpå studenten tilldömdes 5 000 kronor i diskrimineringsersättning. Ytterligare ett uppmärksammat fall, som dock aldrig nådde domstol, är Diskrimineringsombudsmannens beslut att godkänna SAS så kallade neutralitetspolicy, vilken föreskriver att anställda med kundkontakt inte får bära synliga religiösa symboler.

Fall av denna typ handlar egentligen inte om diskriminering på så sätt att käranden missgynnats på grund av religiös tillhörighet. I inget av fallen uppfyller behandlingen egentligen det så kallade jämförbarhetskriteriet, alltså att en annan person med annan religiös tillhörighet skulle behandlats annorlunda i en jämförbar situation. Fallen handlar om kulturkrockar där två motstridiga normer möts.

Att överlåta dessa frågor till rättstillämparen är inte lämpligt eftersom det ofta är fråga om en motsättning mellan två grundläggande och tungt vägande principer. Regeringen bör därför tillsätta en utredning som syftar till att tydliggöra arbetsgivarens rätt att bestämma över synliga religiösa symboler och klädsel, religiösa ritualer och artighetsgester på arbetsplatsen. Utredningens målsättning ska vara att finna en balans mellan intresset av att bevara gemensamma sociala koder och möjliggöra för arbetsgivaren att bestämma över företeelser som kan utgöra en belastning för företaget, samt värna arbetstagarnas autonomi och skydd från alltför ingripande regler.

Ytterligare en utgångspunkt ska vara att arbetsgivare bör ha rätt att inte tillåta personal att bära religiöst påbjuden klädsel eller symboler som kraftigt avviker från västerländsk eller svensk tradition, eller som försvårar social kontakt mellan människor. Rätten att hindra religiösa ritualer som avbryter eller inverkar på hur arbetet utförs ska även omfattas av utgångspunkterna för utredningen.

Det finns också en risk att personer som utövar myndighetsutövning, eller fattar beslut i förvaltningsärenden som rör enskild, inte uppfattas som opartiska i de fall dessa bär en religiöst påbjuden klädsel eller synliga religiösa symboler. En del av utredningsuppdraget ska därför vara att finna en lämplig avvägning vad gäller hur statliga myndigheter själva hanterar frågan. En utgångspunkt för utredningen ska vara ett myndighets-

personer som utövar makt över enskild, exempelvis poliser eller ordningsvakter, inte ska bära synliga religiösa symboler eller klädsel som tydligt förknippas med en religion och som kraftigt avviker från västerländsk eller svensk tradition.

3.2.4 Normerande samhällsinformation

Information till nyanlända kommer ifrån flera källor och ges ut av olika myndigheter, av kommunerna och av civilsamhället. Den information som ges ut av det offentliga är ibland bristfällig. Regeringen lyfte i budgetpropositionen 2019 (prop. 2019/20:1) boken "Om Sverige" som exempel. Boken är typisk för hur information till nyanlända ser ut eftersom den information som ges ofta är deskriptiv och saknar normerande inslag. Boken om Sverige förklarar genomgående vad svensk lag säger om exempelvis förhållandet mellan vuxen och barn, eller arbetsgivare och arbetstagare, men säger lite om vad som förväntas av personer som vill bli en del av majoritetssamhället och lyckas i Sverige.

Kapitlet om hederskultur, förklarar exempelvis på ett förtjänstfullt sätt vad hederskultur är och slår sedan fast att "Sverige har undertecknat och ratificerat FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna [...] Det betyder bland annat att alla ska få bestämma över sin kropp, sin sexualitet och sitt val av partner."⁷ Problemet med den typen av positivistiskt resonemang är att det inte förklarar något om de normer och värderingar som präglar majoritetsbefolkningen, utan endast beskriver vissa lagtexter eller konventioner.

Svenskar i allmänhet ser inte könsstympling, tvångsäktenskap av barn, månggifte och hatbrott mot HBT-personer som fel eftersom det strider mot FN:s förklaring av de mänskliga rättigheterna eller ens mot svensk lag, utan eftersom det strider mot principerna om individens autonomi, frihet och okränkbara människovärde, vilka är starkt normerande i det svenska samhället.

Information till nyanlända tenderar också att på ett icke förtjänstfullt sätt relativisera vad som är svensk kultur. Boken "Om Sverige" slår till exempel fast att det är svårt att säga om det över huvud taget finns något som är typiskt svenskt, men landar i alla fall i att alkohol, allemansrätten och tillit till myndigheter är sådana saker. Kvaliteten och inriktningen på samhällsinformationen måste bli bättre och regeringen ska därför besluta om nya riktlinjer.

För det första ska informationen vara tydligt normerande på så sätt att den förklarar hur de normer och värderingar som präglar majoritetsbefolkningen uppfattar exempelvis hederskultur, samt att den nyanlända genom att välja att flytta till Sverige har ett ansvar att ta avstånd från detta och att dennes och dennes barns framtid i Sverige beror på hur väl de väljer att integrera sig i det svenska samhället. För det andra måste informationen om svensk kultur fokusera på relevanta skillnader jämfört med läsekretsen, alltså inte vad som är typiskt svenskt utan hur svensk kultur skiljer sig från den i exempelvis Somalia eller Irak. För det tredje ska information som produceras av myndigheter och kommuner också genomgå en kvalitetsgranskning innan den tas i bruk.

3.2.5 Kvalitetssäkring av offentligfinansierad verksamhet

Både stat, regioner och kommuner stödjer föreningar inom civilsamhället och verksamheterna regleras till största del av förordningar, som regeringen beslutar om, snarare än

⁷ Om Sverige, s. 127.

lagar, som är riksdagens ansvar. Det finns gott om exempel på att sådana bidrag finansierar verksamheter som står i strid med målen, både för befintliga mål och de i denna motion föreslagna målen för integrationspolitiken. Det finns också exempel på att verksamheten syftar till att bekämpa demokratin som idé.

Ett par iögonfallande exempel är föreningen Sveriges förenade muslimer, som bjudit in föreläsare som hävdar att kvinnor inte bör få gå ut själva eller bära parfym, eller studieförbundet Ibn Rushd, som har väldokumenterade kopplingar till Muslimska brödraskapet och som bjudit in antisemitiska föreläsare vars ideologiska mål är att upprätta ett separat ”muslimskt civilsamhälle”.

Andra exempel på verksamheter som motverkar de integrationspolitiska målen är riksorganisationer bildade på etnisk grund, vars anslag beviljas av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Forskning från ett antal källor visar att denna typ av satsning på mångkulturalism och separata identiteter försvårar integration.

För att undvika att en del av statens verksamhet motarbetar en annan ska därför stödet till riksorganisationer bildade på etnisk grund avvecklas. Samtliga förordningar om statsbidrag ska också kompletteras med ett integrationskriterium (motsvarande demokratikriteriet) som stadgar att organisationens verksamhet inte får bidra till att avskilja eller segregera en etnisk, kulturell eller religiös minoritet från majoritetssamhället eller arbeta för att förstärka separata identiteter baserade på etnisk, kulturell eller religiös grund. Integrationskriteriet bör även omfatta föreningsstöd som utbetalas av kommuner och landsting.

Undantag ska förstås göras för Sveriges nationella minoriteter.

3.2.6 Förbättrat informationsunderlag

I den tidigare nämnda budgetpropositionen från 2019 hänvisade regeringen återkommande till att utrikes födda som grupp har en sämre position på arbetsmarknaden jämfört med inrikes födda. Detta är troligtvis långt ifrån hela sanningen. Det råder en stor variation inom grupperna inomeuropeiskt och utomeuropeiskt födda.

För att kunna göra en analys av vilka faktorer som påverkar dessa gruppers deltagande på arbetsmarknaden, och förstå vilka konsekvenser som migrationspolitiska överväganden får, är det nödvändigt att veta hur olika invandrargrupper klarar sig i Sverige jämfört med varandra. En vetenskapligt grundad ansats kräver därför ett mer detaljerat informationsunderlag. Regeringen ska därför presentera mer detaljerad information aggregerad på ursprungsland och grund för uppehållstillstånd samt vad gäller andra generationens invandrare. Även andra mått som disponibel inkomst och förvärvsinkomst, i hushåll och per person, efter exempelvis vistelsetid i Sverige, bör användas.

I budgetpropositionen väljer regeringen att presentera resultat med indikatorerna arbetslöshet, arbetskraftsdeltagande och sysselsättning. Begreppen är inte ändamålsenliga eftersom de inte beskriver de offentligfinansiella effekterna som migration medför. Sysselsättningsmättet visar andelen personer i arbetskraften som var sysselsatta minst en timme under en vecka i en viss månad. Mättet inkluderar också personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Arbetslöshetsmättet visar andelen personer som söker arbete, men innefattar inte personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska åtgärder och säger dessutom inget om huruvida de personer som arbetar har en tillräckligt hög inkomst för att försörja sig själva.

Regeringen ska därför i tillägg till måtten ovan också presentera resultat i form av självförsörjningsgrad definierat som ”livstidsinkomster som är tillräckligt stora för att individen i fråga ska betala in mer i skatt än vad vederbörande får ut via transfererings-system, exklusive subventioner”.

Under 2018 försörjdes 772 000 personer i arbetsför ålder under hela året genom bidrag och sociala ersättningar. Siffran motsvarade 13,3 procent av arbetskraften. SCB har endast begränsad statistik när det gäller denna grupp, exempelvis vad gäller ursprungsland. Regeringen ska därför i resultatredovisningen presentera information om hur dessa personer fördelar sig på utrikes och inrikes födda, utländska medborgare samt efter ursprungsland.

3.2.7 Resultatskrivelse om integrationspolitiken sedan 1998

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat. Regeringen lämnar en resultatredovisning av integrationspolitiken i utgiftsområde 13 i samband med budgetpropositionen varje år. Redovisningen begränsas till att gälla arbetsmarknad, deltagande i utbildning m.m. Beslutet om politisk inriktning som fattades i och med 1997 års proposition har, tillsammans med andra tidigare beslut inom samma politikområde, medfört omfattande konsekvenser för, och förändringar av, det svenska samhället. Sverigedemokraterna föreslår därför att regeringen återkommer med en bred resultatskrivelse angående de effekter som övergången från invandrarpolitik till integrationspolitik haft sedan 1998.

3.2.8 Obligatorisk förskola

För många som har utländska föräldrar och växer upp i områden som domineras av olika invandrargrupper upplevs majoritetssamhället som någonting främmande. Många kan vittna om främlingskap och svårigheter att bli en del av det svenska samhället. Den som står utanför det svenska samhället har också sämre möjligheter att stå emot förtryck och normer baserade på heder. För att underlätta för de barn som växer upp i sådana områden ska förskolan under vissa omständigheter vara obligatorisk för barn mellan tre och fem år. Förskolan ska då kunna fungera som ett fönster in i det svenska samhället. Förhoppningsvis ska detta kunna leda till att barn som växer upp i utanförskap kan förbättra sina språkkunskaper och få en känsla av att det svenska samhället inte är någonting främmande utan i stället någonting man har förståelse för och en relation till sedan barndomen.

Ludvig Aspling (SD)

Magnus Persson (SD)

Ann-Christine From Utterstedt (SD)